

TÜRK YARGI SİSTEMİ

YARGI KURULUŞLARI

DAVA TÜRLERİ

271

YARGI

272

- *Yargı*, genel anlamda devletin hukuk düzeninin devam etmesi ve kişilerin sübjektif haklarının korunması amacını güden faaliyetidir.
- Yargı, yasama ve yürütmenin yanında devletin üçüncü fonksiyonudur. Yargı, tarafsız bir mahkeme ve hâkim tarafından, yargılama faaliyeti sonunda haklı olan taraf lehine verilen karardır (hükümdür).

YARGI KAVRAMI

273

TABIİ (DOĞLAN, KANUNİ, OLAĞAN) YARGIÇ İLKESİ

YARGIÇLARIN BAĞIMSIZLIĞI VE TARAFSIZLIĞI

- HAKİMLERİN ÖZLÜK İŞLERİ (HAKİMLER SAVCILAR KURULU)
- HAKİMLİK TEMİNATI

İLKELER₄

YÜKSEK MAHKEMELER

Küçüktaşdemir

**ANAYASA
MAHKEMESİ**

YARGITAY

- HUKUK
- CEZA
- GENEL GÖREVLİ
- ÖZEL GÖREVLİ

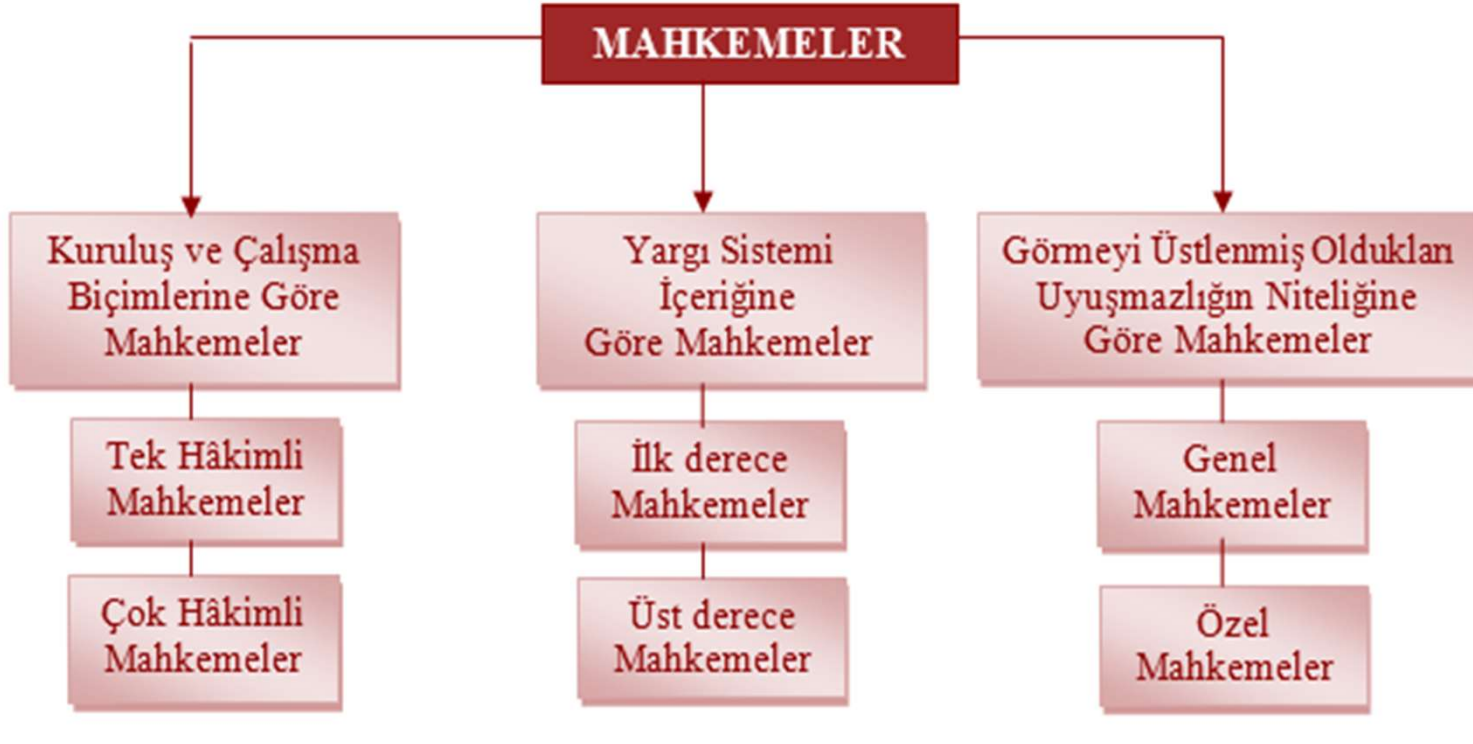
DANIŞTAY

- İDARİ
- VERGİ

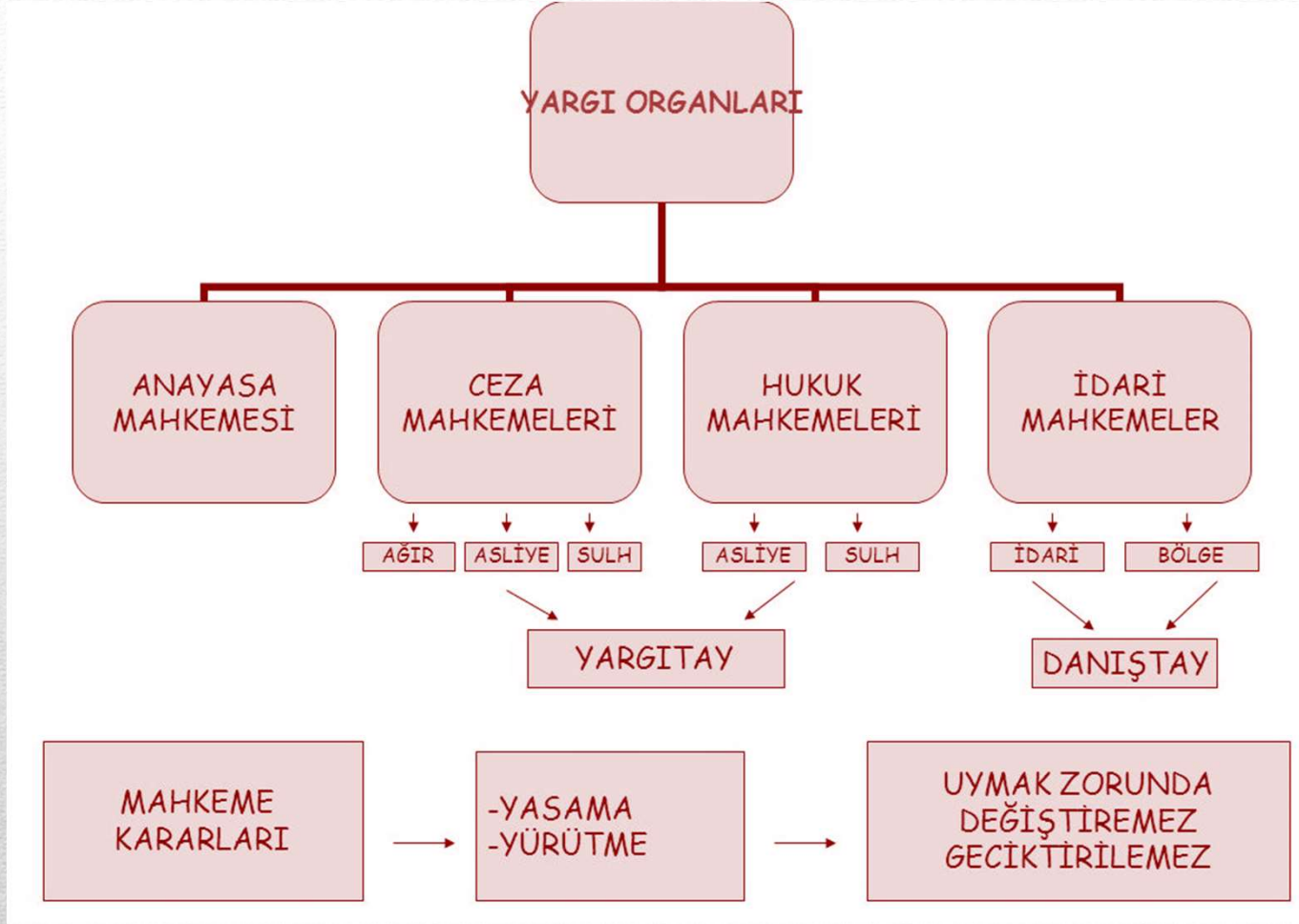
**UYUŞMAZLIK
MAHKEMESİ**

SAYIŞTAY

ŞEKİL-4: Mahkemelerin Tasnifi

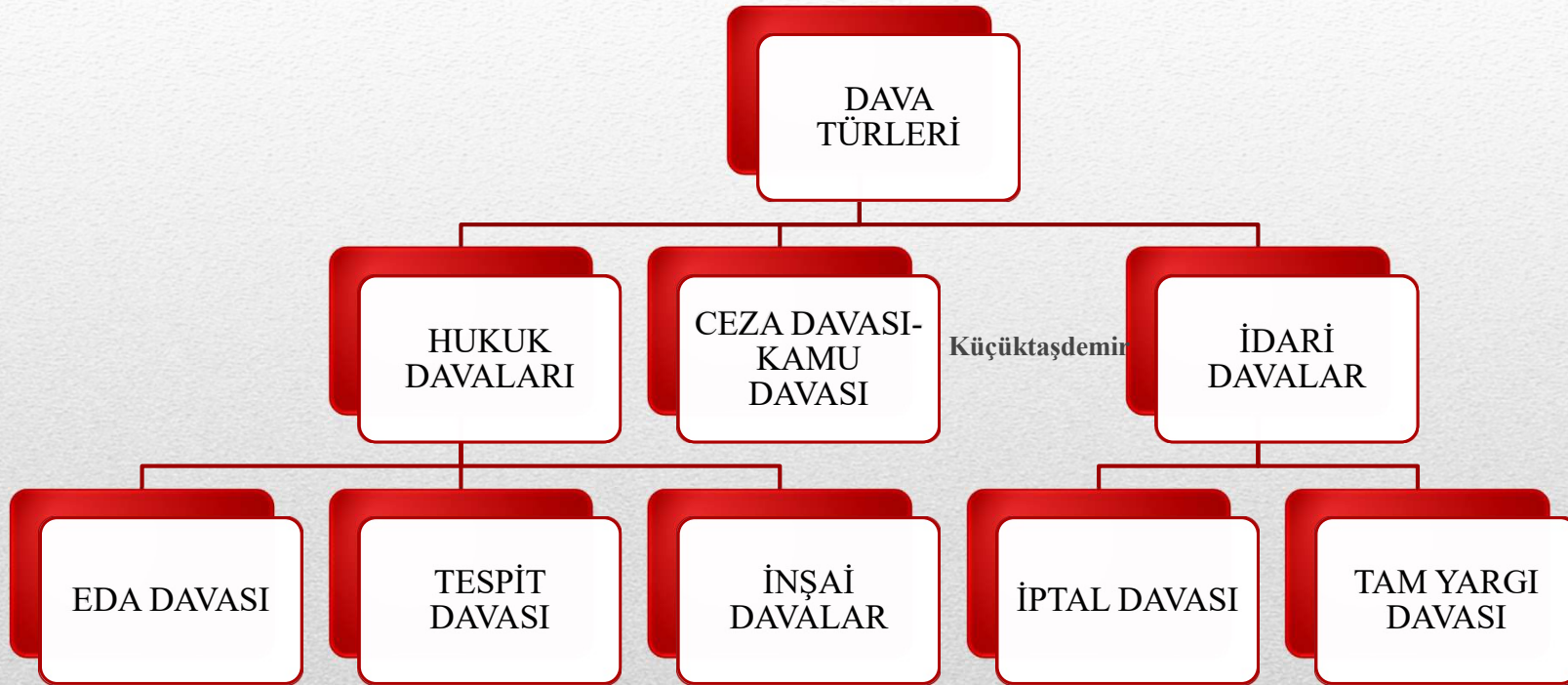

DAVA TÜRLERİ

280

HUKUK DAVALARI

- Mahkemenin önüne gelen davada, davacı ve davalı olarak iki taraf varsa, mahkemenin bu davayı çözmesi hususundaki faaliyetine nizalı kaza (*çekişmeli yargı*) denir. Eğer davada sadece davacı varsa, mahkemenin faaliyetine nizasız kaza (*çekişmesiz yargı*) denir. Davalar, davacının mahkemeden istediği himayenin çeşidine göre üçe ayrılır.

HUKUK DAVASININ TÜRLERİ

- Bu dava yolu ile davacı, davalının bir şeyi vermeye, yapmaya veya yapmamaya mahkûm edilmesini ister.
- Eda davası, davanın dayandığı hakka göre, çeşitli isimler alır.
 - Meselâ, mülkiyet hakkına dayanarak bir malın iadesini istemek *istihkak davası*; davalının bir borcunu yerine getirmesini istemek, *ifa davası*; bir zararın tazminini istemek, *tazminat davası* adını alır.

Dava Çeşitleri: Eda Davaları

284

- Bir hukuki ilişkinin varlığı veya yokluğunun tespiti için açılan davadır. Bir durumun varlığının tespiti isteniyorsa müspet tespit davası; durumun var olmadığına belirlenmesi isteniyorsa, menfi tespit davası açılır.
- Bir konuda eda davası açılabilir durumda, tespit davası açılmaz.

Dava Çeşitleri: Tespit Davası

285

Dava Çeşitleri: İnşai Davalar

- Bir takım yenilik doğuran haklar, kişinin serbest iradesi ile kullanılmaz. Bunlar, sadece, dava açma yolu ile kullanılabilir. Hukuki değişiklik, yenilik doğuran bir mahkeme kararı ile doğar. Bu *davalara yenilik doğuran davalar* denir. Yenilik doğuran davalarda da davacı, mahkemedен mevcut bir hukuki ilişkiyi sona erdirecek veya değiştirecek veya yeni bir ilişki kuracak bir karar verilmesini ister.
- Boşanma davası, dernek genel kurul kararının iptali davası, yenilik doğuran davalara örnek olarak verilebilir.

CEZA İLİŞKİSİ

(FAİL vs. DEVLET)

SUÇUN
İŞLENMESİ
(FAİL)

Küçüktaşdemir

İNFAZ İLİŞKİSİ
(HÜKÜMLÜ/
MAHKUM)

MUHAKEME
İLİŞKİSİ
(ŞÜPHELİ VEYA
SANIK)

CEZA YARGILAMASININ YAPISI

CEZA YARGILAMASI FAALİYETLERİ

Çelişme yöntemi. (Tez-anti tez=sentez)

YARGILAMA

Küçüktaşdemir

İDDİA

SAVUNMA

İDARİ DAVALAR

TAM YARGI DAVASI

- Tazminat Davaları
- İdari Sözleşmeden Doğan Davalar
- Vergi Davaları

Küçüktaşdemir

İPTAL DAVASI

ADALET KAVRAMI

Hukukun buyrukları şunlardır: *dürüst yaşamak, başkasına zarara uğratmamak, herkesin hakkını vermek.*

ULPIANUS DOMITIUS

Fazilet (Aristo)

Söze bağlılık. (Grotius)

Küçüktaşdemir

**Hukukun nihai ereği, adalete ulaşmaktır.
Peki «adalet» nedir?**

*DENKLEŐTİRİCİ
ADALET*

*NESAFET
(HAKKANİYET)*

Küçüktaşdemir

*DAĞITICI
ADALET*

Adalet Çeşitleri

son

294

Küçüktaşdemir